

Trajecte parabòlic

De les quatre o cinc persones que sou al vagó, ell clava la vista en tu i se t'acosta amb clares intencions d'importunar-te mentre tu maleeixes la teva sort i penses que són les tres de la tarda, que amb prou feines estàs acabant de fer la digestió, i que no són hores d'ensopegar amb individus d'aparença sospitosa, i ell en dóna tot el perfil: ronda els quaranta, va mal afaitat, la roba que porta està desteixida i, sobretot, no t'agrada com -et- mira. <<Oye, tú has subido en esta parada, ¿verdad?>>, pregunta; i fas allò de mirar a banda i banda com volent dir <<¿és a mi?>>, encara que és obvi que t'interpel·la a tu però intentes guanyar uns segons absurds abans no li respons que sí i aconsegueixes que posi cara de satisfacció, orgullós de les seves dotes observacionals. <<El otro día estabas en la estación con un colega>>, afirma, i tu no saps de què t'està parlant i se t'activen els cinc sentits: creus que potser és una estratègia per distreure't i que algú altre et robi per darrere (no seria la primera vegada que t'enreden així). La mà dreta se te'n va instintivament sobre la butxaca del pantaló que guarda el mòbil i fas una llambregada furtiva al seient del davant, on hi tens a) la motxilla, amb el portàtil, la T- Jove, i un bitllet de cinc euros (valorada, per tant, amb una important suma de diners); i b) la carpeta que conté els apunts dels últims mesos (valorada, per tant, amb l'aprovat del trimestre). Ell et nota inquiet, es disculpa *por entrarte así* i assumeix que la millor manera de tranquil·litzar-te és asseient-se al teu costat. No fotem, penses, i ell et repeteix una altra vegada que estaves a l'estació, l'altre dia, amb un col·lega; i encara que li fas saber que això és impossible (no perquè no tinguis col·legues sinó perquè fa dies que vas a la uni sol), s'hi entesta i assegura que et recorda: <<Estabáis ahí hablando, y también llevabas estas gafitas>>; i tu no pots evitar que se t'escapi un riure nerviós pel fet que hagi utilitzat el terme *gafitas* en assenyalar les teves ulleres, que ha sonat amb el to de condescendència homologada amb el que se us sol tractar als miops, però la rialla se't glaça als llavis perquè ell es mostra impertèrrit, i t'adones que potser ho has interpretat malament i de sobte *gafitas* pren un aire de menyspreu, com si ell n'estigués fins als collons de veure les *gafitas* per tot arreu i se t'acut que vés a saber si et confon amb algú a qui li té ganes, potser perquè li deu diners, potser perquè simplement li cau fatal, i avui –per fi- ha trobat l'ocasió propícia per passar comptes. Sues fred. Intueixes que la teva cara deu ser un poema on s'hi llegeix “cagada pastoret”, perquè ell, novament, opta per voler calmar-te i, novament, ho fa amb una habilitat innata: <<Mira, prefiero hacer esto a tener que robar y hacerte daño, ¿vale?>>; i tu <<vale, vale>>, i ell que segueix amb les seves tècniques de relaxació a la víctima: <<Yo y tres amigos estamos en Tordera y vivimos en una casa con okupas que nos han cuidao y escondío porque estuvimos presos por una movida con armas y tal, ¿sabes? Y queremos volver a Madriz, porque somos de Madriz y eso>>. Ho narra tot amb la naturalitat del que vol treure-li ferro a uns fets que per ell són anecdòtics, de manera que procures adaptar-t'hi i fas que sí amb el cap, atent, comprensiu, tolerant, empàtic, serè... amagant que els tens per corbata. T'agradaria tenir el que s'ha de tenir i posar el mòbil a

gravar perquè intueixes que d'aquesta situació en pots treure una història formidable però no trobes la manera de fer-ho discretament i, a més, et notes rígid, així que decideixes retenir-ho tot al cap: quan el paio se'n vagi, tot això m'ho he d'apuntar, et dius. <<Hemos intentado salir dos veces por Lérica pero nos han hechado pa'trás>>, segueix ell, <<La única forma es pillar el tren, ¿sabes? Y llegar a Chamartín. ¿Conoces Chamartín, Vallecas...?>>. I tu li respons el primer que se t'acut: que coneixes el *Rayo Vallecano*, l'equip de futbol; i, per primera vegada, el tio somriu, tu et destenses – una mica –, i ell confessa que va néixer allà, que és del *Rayo* de tota la vida i que als carrers de Vallecas també van rodar seqüències de *Torrente 1*, que si l'has vista, pregunta. Dius que sí i et mira alegre, cofoi de la seva pàtria i de demostrar que pot desviar la conversa parlant de cine, i tu penses que *Torrente* ha aconseguit que una massa considerable de gent se senti intel·lectualment acceptada comentant cinema. Santiago Segura 1 – Godard 0. <<Por cierto, soy Juan. ¿Y tú?>>. T'estén la mà perquè li encaixis, i en el temps comprès entre aixecar el braç i arribar fins a la seva mà, valores donar-li un nom fals i sospeses varies opcions sense que te n'acabi de convèncer cap. Acabes perdent el segon que tenies de marge per inventar-te un apel·latiu creïble i, per no titubejar, li dius la veritat i ell respon <<encantado, tío>>, i va directe al gra: <<Cualquier ayuda pa que podamos volver se agradece, tío>>. Li preguntes quina mena d'ajut necessita (perquè la teva ment ja especula amb tota mena de peticions, i ni una de legal) i ell contesta <<lo que puedas, lo que puedas>> mentre amb els dits fa el gest característic que et dona a entendre que vol calés i tu ufl, penses. Respira alleugerit: només duus cinc euros al moneder i li ho podràs demostrar. Quan et disposes a treure els diners per entregar-li submisament, el tren s'atura en una parada, s'obren les portes i hi puja tot de gent -al·leluia!- que omple el vagó i s'asseu prop d'on sou vosaltres. Agraeixes a la divina providència aquest lapse de fortuna i et convences que és l'instant idoni per fer-li l'ofrena perquè, en cas que ell tingui la intenció de pispar-te el moneder sencer quan el deixis al descobert, se li redueixen les possibilitats d'una fugida exitosa. <<Només tinc això>>, li dius ensenyant-li l'interior de la cartera, i els dos descobriu alhora un bitllet de cinc (com tu preveies) i una moneda de cinquanta cèntims (sorpresa). Segueixes amb el pla establert i només li dones el bitllet perquè ja et sembla prou generós tenint en compte que el donatiu que algun dia has fet als músics que toquen al metro o al mateix tren no passa de xavalla, i ell <<gracias, tío, muchas gracias, en serio>>, però el cretí no desvia la mirada del moneder quan el guardes a la motxilla, sabent que encara t'hi queda una mica de reserva. Et mostres inflexible, simulant que no t'has adonat de la presència de la moneda, i ell acaba desant-se els cinc euros a la butxaca del pantaló i calleu durant uns segons i tu et preguntes per què carai no se'n va. <<Una vez un tío que no llevaba nada encima se bajó del tren, me dijo que lo acompañara y nos fuimos al cajero y me sacó cincuenta euros>>, t'insinua, <<Un crack, ya te digo>>. Dedueixes per on van els trets i no li menteixes quan li dius que ets com una iaia i que no tens targeta de crèdit sinó llibreta d'estalvis, que avui malauradament no la portes al damunt i que et sap greu (en això últim sí que l'enganyes perquè de greu no te'n sap gens ni mica), i ell <<pos qué lástima>>, i t'explica que l'AVE Barcelona-Madrid val mínim 80 euros (<<Y eso en clase turista,

¿eh? Que nosotros no vamos de ricos ni nada>>) i que tota ajuda *se agradece un puñao*. <<Tu colega tambien se portó muy bien>>. (I torna-hi amb el col·lega). <<Y cuando tú te fuiste estuvimos hablando y nos dio diez euros, ¿eh? Otro crack, ya te digo>>. I en aquest punt ja no suportes més la insistència amb el col·lega dels pebrots i aprofites que ja li has donat el que volia de tu –en principi- per atacar-lo i preguntar-li com es deia, el teu col·lega; ell obre imperceptiblement els ulls, desprevingut, i fa cara com si rumiés (i probablement ho està fent, barrinant sobre si li és més convenient admetre que no ho sap, o arriscar-se a donar-te un nom a l'atzar amb la possibilitat que tu no tinguis cap amic que es digui així o, almenys, cap amic que es digui així amb qui comparteixis agradables estones a l'estació de tren), i esgotat el temps de marge per pensar-s'ho – un segon-, opta per reconèixer que no se'n recorda. Quina casualitat, penses, i se't dibuixa un mig somriure d'aquells que volen dir <<aquí t'he enxampat>>, i aquest mateix somriure aconsegueix que ell recuperi momentàniament la memòria sobre detalls més rellevants: <<Lo que sí que m'acuerdo es que era muy majo y me dio diez euros porque, igual que tú, prefería esto a que le robara o le hiciese daño, por eso se portó bien y no me provocó ni nada>>; i tu assenteixes, sol·lícit, deixant clar que has processat la indirecta i que ni una pregunta més, i l'home assenteix també, i torna a mirar al buit en silenci i tu et preguntes per què carai no se'n va. I no se'n va fins que el tren no ha parat en tres pobles més, i heu parlat sobre la crisi (<<La cosa está mu mal>>), sobre el que estudies a la universitat (<<Los estudiantes aún lo tenéis más fatal>>), i el futur en general (<<Se va a liar una gorda>>); i suposes que al fugitiu de Tordera no li ha semblat lícit escurar-te el moneder i tocar el dos –que és el que tu haguessis preferit-, i, per demostrar que ell té més classe que això, s'ha quedat assegut al teu costat simulant ser un amant de la bona conversa. <<Gracias, tío, cuidate y suerte con los estudios>>, s'acomia, i tu penses que al capdavant no deu ser tan mala peça –tot i haver tingut una *movida con armas*-, però ell s'encarrega d'evitar que t'acabi caient bé quan remata el comiat dient <<y dale recuerdos a tu colega de mi parte>>; i baixa a la parada anterior a la teva.

Et quedes uns segons assimilant la trobada. Rememores el diàleg fil per randa i t'adones que el tio ha articulat un discurs impecable per aconseguir el seu objectiu (que qui sap si de veritat és tornar a *Madriz* o col·locar-se fins a les celles); probablement repeteix l'escena deu vegades al dia a persones diferents i a cadascuna d'elles els ven una ficció sobiranament interpretada. Això és teatre i no el que es veu al Nacional, conclous. T'hagués agradat seguir-lo i donar-li cinquanta euros (trets del caixer amb la llibreta d'estalvis) i convidar-lo a berenar a canvi que t'expliqués la seva vida vertadera, perquè estàs segur que aquest paio té una història i perquè per fi tindries material de la *real life* per treure'n un rendiment narratiu; però n'has perdut l'oportunitat i et consoles acceptant que encara que l'haguessis poguda aprofitar, el portàtil que duus a la motxilla i l'amor a la vida t'haguessin frenat de cometre qualsevol imprudència. Tot això m'ho he d'apuntar, et dius; i estàs content de poder estrenar la llibreta minúscula que recomanen els experts que s'ha de portar sempre al damunt per tal que no s'oblidin les idees que es tenen, perquè el fet que la teva encara estigués en blanc et confirmava que el problema no era que se t'oblidessin les idees

sinó que directament no en tenies cap. Dirigeixes la vista a la teva motxilla per obrir-la i, de reüll, intueixes la figura d'un home baixet que va deixant estampes als seients del vagó, amb moviments mecànics i desganats, i remugues no pot ser. T'hi fixes i, en efecte, és algú que també busca una almoina i que s'acosta irremeiablement cap a tu mentre maleeixes – una vegada més- la teva sort i penses que són dos quarts de quatre de la tarda, que encara que hakis acabat de fer la digestió, ja has hagut d'aguantar un individu d'aparença sospitosa i que no són hores d'ensopegar amb un altre. Però l'home diposita l'estampa al seient del teu costat amb la vista al terra i s'allunya sense molestar-te per repetir l'operació amb el que li queda de vagó, i tu llegeixes amb atenció el full on hi diu que és un professor de Primària a l'atur, acomiadat improcedentment, i que tota ajuda s'agraeix de debò. Curat d'espants, ara ja saps a quin tipus d'ajuda es refereix però, en canvi, no estàs segur sobre la veracitat del text, així que et gires per observar el seu propietari i hi veus tot el contrari a un professor de Primària: descuidat, cabells llargs, barba encara més frondosa, i una actitud que desperta poca vitalitat. Creus que potser ha assolit un estat de tanta penúria que ja li és indiferent guardar les aparences i que, paradoxalment, això fa que la seva història resulti menys sincera –o menys efectiva- que la del madrileny de Vallecas que coneixia fins i tot el preu de l'AVE. Raones que si li has donat diners a un suposat criminal perquè surti il·legalment del país, series un ésser abominable si no fessis el mateix amb un suposat professor de Primària a l'atur; o sigui que obres el moneder, en treus la moneda de cinquanta cèntims que hi quedava i la col·loques sobre l'estampa. Ell no triga ni un minut a recollir-ho i amb la vista clavada al terra – com abans- balbujeja un <<gràcies>> que queda esmorteït per la megafonia del tren anunciant la teva parada. Agafes la motxilla i la carpeta, t'aixeques i et dirigeixes a la porta caminant darrere seu i constatant que cap altre passatger ha estat caritatiu, i et sap greu no haver pogut oferir-li res més, i t'inunda la ràbia d'haver-te vist obligat a invertir aquells cinc euros en el seient -classe turista- del tal *Juan* i els seus tres amics. Quan s'obren les portes i baixes del tren, caus en l'evidència que el destí t'ha brindat -en forma de paràbola docent- una mostra a petita escala del que és el panorama actual: per culpa de les males arts de quatre delinqüents no hi ha diners per qui realment ho necessita; i amb aquesta moralitat sospites que tens un final narrativament esplèndid que t'ha vingut donat per caramboles de la vida i, encara que el cert és que et sona ensucrat i un pèl demagògic, la cosa ha anat així, i jo sóc un tio fidel a la realitat, et convences. Feliç, valides el bitllet per sortir de l'estació i quan la màquina l'escup i t'obre les portes, adverteixes que has esgotat tots els viatges i, com que ja no et queda ni un cèntim a la cartera per comprar-ne un de nou, saps que alguna ànima bondadosa t'haurà de deixar almenys tres euros si vols tornar a casa. Això t'esguerra de cap a peus el final narrativament esplèndid perquè ara l'única moralitat que se'n pot extreure de la teva experiència és que no donis a qui et demana o acabaràs demanant tu, i penses que és una forma cruel i descafeïnada de cloure el cicle de la vida, i mentre emergeixes al carrer, dubtes entre si faràs els ulls grossos al –petit- detall del bitllet en favor d'una conclusió rodona o seguiràs mantenint ferma la teva relació fidedigna amb la realitat; en qualsevol cas, però, tot això m'ho he d'apuntar, et dius.